

HKScan Beteslogg juli 2021

De sista veckorna har bjudit på ovanligt stora variationer i betestillväxt i olika delar av landet. Vissa delar har fortfarande torrt, medan andra delar har fått rikligt med nederbörd. Däremot har hela Sverige haft relativt höga temperaturer för årstiden vilket gör att gräsens tillväxt och smältbarhet blir sämre än normalt. Även prognosen framåt i månaden tyder på högre temperaturer än normalt, vilket gör att en allt större del av fårens betesintag under juli behöver bestå av baljväxter och örter istället för gräs, för att hålla beteskonsumtionen uppe. Här kommer en uppdatering av betesbloggen:

Andra halvan av betessäsongen

När vi nu kommer in i andra halvan av betessäsongen blir det alltmer fokus på mängden tillgängligt bete. Det här beror på att det stora problemet i beteslammsproduktion är det ständigt ökande betesbehovet för djuren. En aprillammande flock behöver 15 % mer bete i juni än i maj. En tillväxtökning som ofta sker naturligt. Men en aprillammande flock behöver också 30 % mer bete i juli än i maj och 45 % mer bete i augusti än i maj. Har man sen kvar alla lammen till september så går det åt ytterligare 60 % mer bete i september än i maj månad. Även om man använder all areal till bete under augusti och september så är det svårt/omöjligt att ständigt öka betesproduktionen. Naturbetesmarkens tillväxt stannar ofta under sommaren eftersom de är tömda på vatten och näring. När dagstemperaturerna går över 24 grader får man en kraftig tillväxtminskning på vallarna på åkermark.

Fokus på djuren

Därför är det viktigt att försöka anpassa djurantalet så mycket det går till det ständigt minskande betestillgången per djur. Väg lammen och planera för vilka som kan slaktas tidigt? Så här långt fram på säsongen börjar avräkningspriserna vända neråt och djuren har svårare för att motivera att vara kvar för ytterligare tillväxt – sikta på good enough i vissa lägen. Kan en tredjedel av lammen slaktas vid 120 dagar i början av augusti blir det 50 % mer bete till de återstående lammen. Avvänjer du tidigt vid 85-90 dagar får du mer parasitfria återväxtbeten till lammen.

Ställ dig frågorna: Hur mycket bra bete har jag där lammen kan växa optimalt? Kan jag slakta redan vid 40-42 kg levande vikt för att få mer bete till de andra lammen? Behöver jag komplettera med kraftfoder? Vilka lamm ska jag redan nu besluta att sälja som vinterlamm (halvfabrikat) till en slutgödare? Vid förmedling kan jag fokusera tid och resurser på de lamm som är "enklast" att föda fram till slakt och jag kapar svansen som kommer ta mycket tid och pyssel. Se nedan ett enkelt beräkningsexempel:

Start 5 juli 25 kg lev vikt

	400 gr/dag	300 gr/dag	200 gr/dag	100 gr/dag
Tid till slakt				
Tid växa klart, 43 kg lev vikt	45 dagar	60 dagar	90 dagar	180 dagar
Slaktdatum	19-aug	03-sep	03-okt	05-jan
Anta foderkostnad 3 kr/dag	135 kr	180 kr	270 kr	540 kr

Man behöver också få ett grepp om tackornas situation. Hur mycket har de minskat i vikt och hull under första halvan av betessäsongen? Tackor är fenomenala på att ge mycket mjölk till lammen även på dåliga beten, men det sker ofta till ett mycket högt pris för tackans egen kondition. Hårt slitna tackor kan även i vissa fall tyda på en hög parasitbörda.

Juli är en nyckelmånad i beteslammsproduktionen

Det är nu man skall vara aktiv och väga och planera för avvänjning, slakt, kraftfodertillskott, tillskottsgrödor, gödsling etc. etc. Gör man de här åtgärderna i september handlar det mest om att minimera förlusterna. Gör man däremot samma åtgärder i juli kan man få lönsamhet i lammproduktionen och en lugnare och trevligare höst. Grunden i en lönsam beteslammsproduktion är att göra något innan problemen uppstår. Kraftfodertillskott på betet skall startas innan lammens tillväxt faller. Tillskottsgrödor skall börja betas innan lammens beteskonsumtion minskar. Träckprov skall tas innan lammens tillväxt påverkas negativt av parasiterna. Det är nu i början på juli man måste ta super-tag i årets lammproduktion. Betesåtgången ökar för var dag medan betestillväxten minskar.....vad blir din lösning?

Gödsling av återväxtbeten

Av tradition sker den mesta gödslingen på en fårgård under våren, men för aprillammande besättningar kan det finnas goda skäl att tillföra mer näring till vallarna under sommar och höst. På en fårgård skall augusti och september vara de månader där betestillgången är som bäst. Prioritera gödsling under sommaren till skiften med bättre vattenhållande förmåga och/eller till mer torktåliga vallväxter med djupa rötter såsom tex lusern, rödklöver och hundäxing.

50-60 kg kalium till vallåterväxten som kaliumsulfat eller PK-gödsel kan ge stora extra betesmängder i baljväxtrika vallar under eftersommaren. I gräsrika vallar gäller samma sak för 250-300 kg NK 20-15. Gödsla helst inför var betesomgång.

Det finns också ett stort missförstånd i hur växtnäringen cirkulerar på betet. Efter varje avbetning är det bara cirka 2-3 % av markytan som egentligen direkt påverkas av fårens träck och urin. Cirkulationen av växtnäring genom fåren tillbaka till marken har mycket stor långsiktig betydelse för markens produktionsförmåga och odlingsegenskaper. Däremot är den kortsiktiga påverkan på betets tillväxt relativt liten.

Fakta: Gunnar Danielsson

Layout och bidrag text: Elisabeth Svensson